

Veiligheidsmonitor Heliomare College Heemskerk, Arbeid & Dagbesteding Schooljaar 2020-2021

Resultaten

De schoolgemiddelden voor de schalen welbevinden, pestbeleving en veiligheidsbeleving zijn:

Overzicht schoolgegevens		
Heliomare onderwijs Arbeid & Dagbesteding Heemskerk		
Brincode school:	01MI	
Schooljaar:	2020-2021	
Totaal aantal ingevulde vragenlijsten Leer- en leefklimaat:	156	
Totaal aantal leerlingen van de school	171	
Gemiddelde score WB	2,56	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score PB	2,66	schaal 1-3 (3 is beste)
Gemiddelde score VB	2,75	schaal 1-3 (3 is beste)
	Ja	Soms wel, soms niet
21 Anderen doen mij expres pijn.	7,69%	19,23%
23 Anderen schelden mij uit met lelijke woorden of maken verv.	7,05%	17,95%
25 Anderen lachen mij uit.	5,77%	19,87%
27 Ik mag niet meedoen met anderen	9,62%	17,95%

Keuze voor Zien! Leerling 1-16 Leer- en leefklimaat als monitoringsinstrument

Als school maken we gebruik van Zien! voor het observeren van het welbevinden, de betrokkenheid en de sociale vaardigheden.

We willen graag de leerlingen op vergelijkbare schalen bevragen, omdat we het belangrijk vinden dat de resultaten ook daadwerkelijk gebruikt worden voor het verbeteren van de veiligheidsbeleving als dat nodig blijkt te zijn. Door op vergelijkbare schalen te bevragen, kun je resultaten goed vergelijken en inschatten of leerlingen een goed beeld hebben van hoe het gaat.

Een tweede belangrijke voordeel van Zien! vinden we dat de resultaten per leerling bekend zijn. Hierdoor kunnen we snel bepalen met welke leerlingen we in gesprek gaan.

Bovendien zitten alle resultaten dan in één systeem en kan er bekeken worden of er per leerling/groep (als de groep redelijk hetzelfde blijft) trends waarneembaar zijn.

Afname

De vragenlijst is als volgt afgenomen, om te bevorderen dat de leerlingen zo eerlijk mogelijk antwoord geven:

- De mentor heeft de vragenlijst afgenomen. Deze persoon is vertrouwd voor de leerlingen, waardoor ze eerder eerlijk zullen antwoorden.
- De vragenlijst is waar nodig qua niveau individueel afgenomen en bij de andere leerlingen in halve klassen (i.v.m. corona maatregelen)
- Vooraf en achteraf is duidelijk verteld wat het doel is van de vragenlijst en wat er met de uitkomsten gebeurt:

'Ik ben heel benieuwd hoe jullie over jezelf denken. Daar is deze vragenlijst voor. Het gaat dus over jezelf, er is daarom geen goed of fout antwoord. Je vult in wat jij denkt, voelt of doet. Daarom is het belangrijk dat je de vragenlijst eerlijk invult, ook als je denkt dat het niet zo'n leuk antwoord is. Alle antwoorden zijn goed, als het maar is wat jij denkt, voelt of doet. Je krijgt er ook geen cijfer voor. De antwoorden ga ik gebruiken om je beter te kunnen begrijpen en om je te kunnen helpen als dat nodig is.'

Representativiteit

De leerlingen die vragenlijst hebben ingevuld, vormen een representatieve afspiegeling van de leerling populatie, namelijk 156 van de 171 leerlingen, dat is 91 % van de leerlingen. De vragenlijst is in maart 2021 afgenomen.

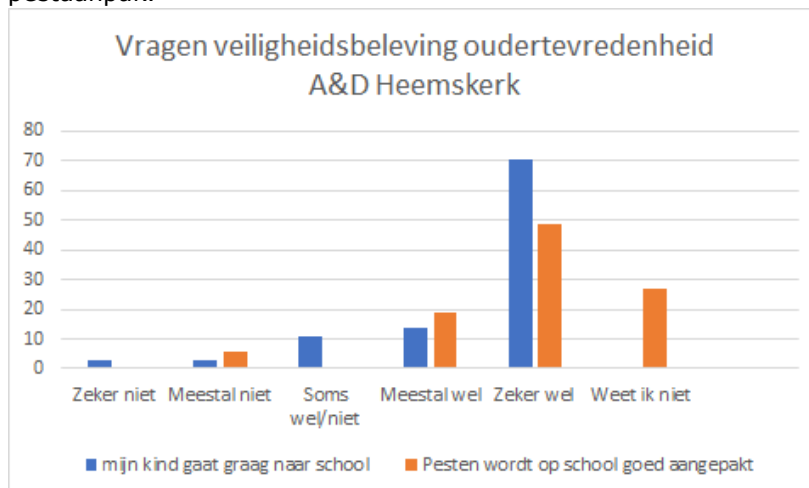
Door de corona maatregelen zijn de leerlingen 2 à 3 dagen in vaste samenstelling met halve klassen aanwezig op school en moeten de leerlingen onderling 1,5m afstand houden. Dit kan van invloed zijn op de huidige veiligheidsbeleving.

Hoe de keus gemaakt is wie we de vragenlijst hebben laten invullen:

- Alle leerlingen hebben we Zien! laten invullen, niet alle leerlingen zijn op school aanwezig i.v.m. corona.

Voor de leerlingen die niet zijn bevraagd met een vragenlijst, zijn we als school wel bewust en planmatig bezig met het in kaart brengen van de veiligheidsbeleving en het zoeken naar verbetering ervan als het nodig is:

- Een keer per jaar vult iedere leerkracht Zien! in. Daarin is expliciet aandacht voor het welbevinden van de leerling. Als er minder signalen van welbevinden zichtbaar zijn, wordt altijd in overleg met de overige betrokkenen rond de leerling (in ieder geval ouders) gezocht naar mogelijke oorzaken en oplossingen. Daaruit komt naar voren dat de gemiddelde scores van de gebieden welbevinden en betrokkenheid, beide ruim boven de schoolnorm zitten (respectievelijk 76% en 71%). Zie verder 'Analyse schoolopbrengsten Zien!'
- In de oudertevredenheidspelling kijken we naar de vragen die betrekking hebben op de sociale veiligheidsbeleving: 'mijn kind gaat graag naar school' en 'pesten wordt op school goed aangepakt'. 37 ouders hebben de lijst ingevuld, waardoor dit een beperkte betekenis geeft. 84 % van de ouders geeft aan dat hun kind graag naar school gaat. 67,5 % van de ouders geeft aan dat pesten op school goed wordt aangepakt, 27% geeft aan dit niet te weten. Dit vraagt aandacht in de communicatie naar ouders over de pestaanpak.

- Bij het inspectiebezoek en de audit is de veiligheidsbeleving aan de orde geweest en door de leerlingen als positief benoemd.

De Zien! vragen zijn soms iets aangepast om zo goed mogelijk af te stemmen op de belevingswereld van de huidige populatie, zie bijlage 1.

Analyse van de gegevens

We zijn tevreden met de resultaten. De gemiddelde scores op welbevinden, pestbeleving en veiligheidsbeleving komen allemaal hoger (beter) uit dan het landelijk gemiddelde en vallen binnen de standaarddeviatie, zie bijlage 2.

Dit is de eerste keer op de afdeling dat deze lijst is afgenomen. Eerder zijn er andere lijsten afgenomen, die niet 1 op 1 met deze lijsten vergeleken kunnen worden. Uit de lijst uit 2019, afgenomen bij de bovenbouw, kwam met name de veiligheidsbeleving op het toilet en in studieruimtes naar voren als aandachtspunt, destijds zat de afdeling in het hoofgebouw samen met andere afdelingen. Daarna is deze afdeling naar een apart, kleinschalig bijgebouw gegaan wat overzichtelijker is voor de leerlingen. In de huidige afname komt dit specifieke punt niet naar voren.

Vorig jaar is deze lijst niet afgenomen vanwege de schoolsluiting i.v.m. de coronamaatregelen.

De percentages per stelling op pestbeleving komen duidelijk lager (beter) uit dan het landelijk gemiddelde (pilotgegevens 2017-2018).

De groepsgemiddelden op welbevinden variëren van 76% tot en met 94%

De groepsgemiddelden op pestbeleving variëren van 82% tot en met 94%

De groepsgemiddelden op veiligheidsbeleving variëren van 83% tot en met 94%

Opvallend is dat bij 9 van de 12 groepen de autonomie beleving als laagste van alle schalen naar voren komt, variërend van 62% tot en met 76% (gemiddeld 68%).

De scores op welbevinden en betrokkenheid die door de mentor zijn gescoord in de observatielijst ZIEN! in November 2020 zijn vergeleken met de scores die door de leerlingen in maart 2021 zijn ingevuld. De meeste scores komen met elkaar overeen. Van een aantal leerlingen is de betrokkenheid door de mentor lager gescoord dan door de leerling zelf. 3 leerlingen scoren zichzelf lager op betrokkenheid dan de mentor en 2 leerlingen scoren lager op welbevinden dan de mentor heeft aangegeven. Dit wordt bespreekbaar gemaakt met de mentor om te onderzoeken wat er speelt. Het tijdstip van afname verschilt, wat van invloed kan zijn geweest, desondanks is het belangrijk om hier aandacht aan te besteden.

Door de corona maatregelen zijn de leerlingen 2 à 3 dagen in vaste samenstelling met halve klassen aanwezig op school en moeten de leerlingen onderling 1,5m afstand houden. In de pauzes blijven de klassen gescheiden en zijn de pauzetijden gespreid. Dit kan van invloed zijn op de huidige veiligheidsbeleving. Sommige leerlingen missen hierdoor bijvoorbeeld andere leerlingen, van de andere kant kan het ook rust en veiligheid geven om alleen met hun eigen klas naar buiten te gaan.

Bij sommige leerlingen met een lager niveau is de inschatting dat ze de vragen, vooral met dubbele ontkenning, mogelijk verkeerd hebben geïnterpreteerd, waardoor sommige scores geen reëel beeld geven. Dit zal bij de betreffende leerlingen moeten worden nagevraagd. Sinds dit schooljaar is er meer buitenspeelruimte met meer voorzieningen en speelmogelijkheden, waardoor leerlingen meer ruimte en meer te doen hebben wat mogelijk een positieve invloed heeft op de veiligheidsbeleving. Op basis van observaties bestaat de indruk dat leerlingen hierdoor meer positieve interacties met elkaar hebben.

Wat niet in de vragenlijst werd bevraagd, maar wel opviel was dat het afgelopen schooljaar een aantal seksueel getinte app incidenten hebben plaats gevonden. Dit is met betrokkenen besproken en opgelost. Mogelijk komt dit meer voor dan wat wij uiteindelijk te horen krijgen. Daarnaast is er regelmatig onrust door het gebruik van social media door leerlingen. Dit vraagt blijvende en extra aandacht binnen de afdeling voor de toekomst.

Er zijn afgelopen jaar geen fona meldingen geweest gerelateerd aan sociale veiligheid.

Hoewel we tevreden zijn met de resultaten over het geheel genomen, blijft het nodig om aandacht te houden voor de paar leerlingen die pesten, zich gepest of onveilig voelen. Het blijft nodig om aandacht te houden voor een veilige sfeer en positieve relaties onderling.

(Vervolg)acties

De volgende acties waren al in gang gezet:

- In elke klas wordt wekelijks aandacht aan burgerschap besteed, vanuit de methode Leefstijl en de actualiteiten vanuit Jeugdjournaal.
- In veel klassen worden wekelijks VRS (vriendschap, relaties en seksualiteit) lessen gegeven, naar eigen inzicht zowel met als zonder methode. Hier zouden we schoolbreed graag een meer doorgaande lijn in krijgen binnen de afdeling.

- Aandachtspunten uit de eerdere veiligheidsmonitors zijn met de leerlingenraad besproken en zijn tijdens de lessen terug gekomen.

Het effect daarvan is:

- De huidige veiligheidsbeleving van de leerlingen, zie boven.

De volgende acties zullen gaan plaatsvinden:

- Op individueel niveau bespreekt de mentor 1 op 1 met de leerlingen die hebben aangegeven zich gepest te voelen (score soms of ja op vraag 22 t/m 25) op neutrale en belangstellende toon. De mentor krijgt zicht op wat er speelt en de leerling voelt zich gehoord. (Bij de leerlingen bij wie dit al besproken is, zien we dat er direct al conflicten konden worden opgelost door het met elkaar te bespreken)
- Op groepsniveau kijkt de mentor samen met de intern begeleider of orthopedagoog wat voor acties er vanuit de groep nodig zijn.
- Op schoolniveau willen we ons blijven ontwikkelen naar een zo veilig mogelijk klimaat voor alle leerlingen. Een doorgaande leerlijn op het gebied van vriendschap, relaties en seksualiteit zou hierbij ondersteunend zijn, wat wekelijks door alle klassen kan worden gegeven. Bijvoorbeeld aan de hand van de methode "Lang Leve de Liefde Voortgezet Speciaal Onderwijs". Met dit lespakket kunnen lessen seksuele en relationele vorming in het voortgezet speciaal onderwijs geven. Tevens is social media hierbinnen een thema. Het lespakket sluit aan bij de leerlijn seksuele vorming voor VSO, uitstroomrichting Arbeidsgericht en Dagbesteding".
- Op schoolniveau komt de autonomie beleving in 9 van de 12 klassen opvallend laag naar voren. Een plan maken hoe leerlingen meer autonomie kunnen ervaren, binnen de mogelijkheden van de leerlingen. Autonomie en eigen verantwoordelijkheid zijn belangrijke waarden binnen onze afdeling. Bij het maken van het plan ook de leerlingen zelf betrekken en de mentoren die hoog scoren op dit gebied (A.B, EdG, J.D). Daarnaast zou het boek 'sturen op autonomie' hierbij gebruikt kunnen worden. Komend jaar kan op dit thema een PLG (professionele leergemeenschap) gestart worden.
- Pest incidenten, waaronder ook op social media of op seksueel gebied, worden nu individueel genoteerd in Parnassys. Vanaf nu ook deze incidenten schoolbreed in een overzicht bijhouden, aparte 'incidenten notitie' hiervoor aan Parnassys toevoegen.
- Navragen leerlingenraad of de veiligheidsbeleving op de toiletten in het huidige gebouw nog een aandachtspunt is.
- De uitkomst van deze veiligheidsmonitor delen met collega's, ouders, leerlingen en leerlingenraad.
- Communicatie naar ouders over de pestaanpak op school.

Aandachtspunten voor de afname volgend jaar:

- Evaluatie met CvB en afvaardiging mentoren of huidige lijst of andere lijst volgend jaar wordt afgenomen.
- Vanuit een aantal leerlingen kwam de vraag naar voren of de lijst anoniem kan worden ingevuld, dit vraagt aandacht voor de volgende keer wat betreft extra uitleg waarom het belangrijk is dat dit juist ook bespreekbaar met elkaar kan zijn.
- Afwegen of voor sommige leerlingen met laag niveau de pictoversie of de schriftelijke versie het best passend is.
- Vanuit de mentoren kwam de vraag naar voren of er ook onderwerpen aan bod kunnen komen zoals bv social media incidenten. Voor de volgende keer zouden aan de lijst een paar vragen kunnen worden toegevoegd op dit gebied.

We streven ernaar dat volgend jaar:

- De scores op de onderdelen Welbevinden, Pestbeleving en Veiligheidsbeleving minimaal gelijk of hoger zijn.
- De scores op Autonomie beleving in alle groepen 75% of hoger zijn.
- Door de huidige aangepaste onderwijssituatie vanwege de corona maatregelen, kunnen de verschillende momenten mogelijk niet helemaal vergelijkbaar zijn.

Leks Eppink, intern begeleider en pestcoördinator

Wieneke Kaptein, orthopedagoog

Mei 2021

Bijlage 1
Aangepaste vragenlijst apart als bijlage

Bijlage 2

De benchmarkgegevens in Tabel 1 en 2 zijn berekend op basis van de pilotgegevens uit 2017-2018. Dit was een beperkte en diverse groepssamenstelling. Je kunt de benchmarkgegevens als richtlijn gebruiken, maar houd er rekening mee dat iedere so-school een eigen (diverse) populatie heeft die van deze gemiddelden kan afwijken.

Tabel 1		
<i>Benchmarkgegevens op schoolniveau van de gemiddelden per categorie</i>		
Categorie	M	SD
Welbevinden	2,55	0,42
Pestbeleving	2,37	0,55
Veiligheidsbeleving	2,62	0,49

Tabel 2		
<i>Landelijk gemiddelde op schoolniveau van de percentages per stelling voor Pestbeleving</i>		
	Ja	Soms wel, soms niet
1. Andere kinderen doen mij pijn.	13,2%	29,0%
2. Andere kinderen doen lelijk tegen mij (met woorden of gebaren).	21,4%	25,3%
3. Andere kinderen lachen mij uit.	14,2%	24,1%
4. Ik mag niet meespelen met andere kinderen.	18,0%	32,5%